- ( )
ISSN 1726-6807, http://www.iugaza.edu.ps/ara/research/

.

-- -

:

· :

.

Al Hamawy'S notes on the explanation of syntax : An Analytic study

Abstract : This study describes Al Hamawy's life. It refers to his name, qualities ,culture, his teacher , the scholar' view on him , his most important publications, and his death.

The paper also defines the book of Al - A'raab a'n qwae'd al - i' raab (the book of arabs on the rules of pursing) to Ibn Hesham

Al Ansaary and its interpretations.

/ / :

The two authors of present paper studied the notes of Al Hamawy analytically clarifying the following things .

- 1. Al Hamawy's syllabus in his notes
- 2. his quotations from the holy Quran , the prophet's hadith and arabs' poetry and prose.
- 3. his sources from books and scientists' sayings.
- 4. his syntactic origins which are: listening measuring, modifying, reasoning.
- 5. his syntactic selections .
- 6. his syntactic approach.

حاشیة الحموي علی شرح القواعد : () : : ()

. :

.

/ / : : (¹)

/ / : : (²)

. / (3) . / (4) أ د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل ():

()

().

.() .()

:()

(1) (2) (3) (4) (5)

(⁶)

 حاشیة الحموي علی شرح القواعد

 ( )):

 ( )( )

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

 :

.

. / (¹) / : (²)

.

```
أ د. محمود العامودي وأ. خضر الأس
         "( )
. ( )
 ":
```

. / (1)

			:	
			:	
	-	-		и :
:				
		-		-
			.()	
			: ":	-
	: ."	: "		": -
				.()"
п	": ":			- -
			.()" :	_
				(¹) (²)
				$\binom{3}{3}$

أ د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

	-	-	
.()	: "	" : ": " " " " " " " " " " " " " " " "	: -
() -:		: "	": ": :-
: () :			 : :
." " :		.() :	: : :
/ /	/	· . /	(¹) (²)
/	/ /	. /	(³) (⁴)
			(⁵)

```
.()"
                                                             .()
.()
                                                       : :
.()
                                                                              (1)
                                                                              (3)
                                                                              (<sup>4</sup>)
                                                                              (5)
                                                                              (<sup>6</sup>)
```

أيد محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

				:				.()	:( )[	]
	:		."		: "	:				=
	•				.()"					
			:		: "	:				-
	:				.()	:				
	: : :	":	u		":		п			-
	.()									
	:	:"		п	: :	:( )				-
	и и		:			"		":		
				.()			п	п		
:					: ":					-
							[	]		(1)
										$\binom{2}{3}$
							•			(⁴)
										(⁵)
	•							:		(⁶)

.()		• • • •					:	
					:		_	-
" : ."	:" : "		:		п.			_
		•			·			
: .		:					11 11	
	и и	11 11	:				п	II
	: .		:				"	"
	":	•	.()				. "	
() (	صَىٰ لِمَا لَبِثُوٓاْ أَمَ	ء ﴿ عُرِهِ						
." "		حِربينِ احدِ " "	ای ات	بتعثمر			п.	-
:			:"	п			:	
		•	•	.()	:"	п	:"	
لاً مَن تَوَلَّيٰ	يَّهِم بِمُصَيَّطِرٍ إِ	لَّسْتُ عَلَ	:	.,	-		~~-~~	
	." "						() '::	1
	÷	: :			:		كَفَرَ ().	ود
				.()				
								_
							(1	1)
					•		: . (²	21
						/		) ³)
						-	(-	
						/	(5	5)
							(6	⁵)

أ د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

.() () () : . : . (1) (²) (3)

: : : () ... ...

.() : . : :

:

()

: -: :

: - -

()

. (¹) : (²)

. ( )

/ . (³)

. (4)

. / / (5)

.()" () .() : .() (¹) (3)

(4)

(5)

يَّ مَتَاعًا ()	سَأَلْتُمُوهُزَ	: وَإِذَا ،	-	-		()	
:		لَهِ ٤ ( ).	لَّهُ مِن فَـضَّ	: وَسُئَلُواْ ٱلْا	и и		
	. ( )	" : .( )			.()		-
: :	.( )"						-
				:" ":			
." :		" : .( )	:		.()		-
				:			-
					· / · / · · · · · · · · · · · · · · · ·	:	(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9)

أ.د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

: وَمَا ظَلَمَهُمُ ٱللَّهُ وَلَكِن كَانُوٓا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ () : فَأَمَّا ٱللَّهُ وَلَكِن كَانُوٓا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ()

. / (1)

(²)

 $(^3)$

. (4)

		.(	)
: سَـــــَوَآءُ	َن تَــوَلَّـىٰ ()	نَ عَلَيْهِم بِمُصَيْطِرٍ ﴿ إِلَّا هَ	لَّسْدَ
. "	": "	رِّ ءَأَنذَرْتَهُمْ () :	عَلَيْهِم
	: فَأَتُوهُنَّ مِنْ حَيْ		
: وَوَصَّيْنَا ٱلَّإِنسَانَ			
	ئْنِ ( ) : "	هِ حَمَلَتَهُ أُمُّهُ وَهَنَــًا عَلَىٰ وَه " ":	بِوَالِدَيْ
		.()	_
لدُّ عَلِمْتَهُ وَ ()	: إِن كُنتُ قُلْتُهُو فَقَ - () " "	пп	
:	" " () -	- ; " "	
		· ,	(1)
		. /	$\binom{2}{3}$
		. /	(⁴)
		/	(5)
			(⁶)
		. /	(⁷) : (⁸)
			. ()

```
أ.د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل
```

```
وَإِن كُنتُمْ جُنُبًا فَٱطَّهَّرُوا ۗ ()
: وَإِن تُؤْمِنُواْ وَتَتَّقُواْ يُؤْتِكُمْ أُجُورَكُمْ () : وَمَن يُؤْمِنَ
                              بِٱللَّهِ وَيَعْمَلُ صَلْلِحًا يُكَفِّرُ عَنْـهُ سَيِّــَاتِهِـ وَيُدْخِلُّهُ جَنَّلْتِ
                                                                                       .()
               : مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً ()
                                                               .()
      ()
              .()"
                                                                                                (8)
```

- ( )."			: ":-	_
."		":-	- .( )	
": -	- "	":	,,	-
." - .( )"	" " ;	.()		_
	:	:		:
( )" .( )	" " :	":	:	-
":-	-			-
				(1) (2) (3) (4) (5) (6)
				(³)
				( ) (⁵)
				(⁶)

أ.د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

() .() .() () (¹)
(²)
(³) (⁴) :

			~~-~~
()			
			_
	:	:	-
()			
			-
()			:
()	н н	и и и и	
":	()	:	" " <u>-</u>
()	:		
()			.() :
			(1)
			(²)
		•	:
/ /	/	/	,
	. /		/ (³)
/	/	. /	( )
		. / /	1
	,		(4)
	. /	/	(⁵)
		•	( )

أيد. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

" " :	:		11 11			-
					:	
		()				
		:	.()			:
()					•••	
/ \	•	":	п п		.()	
( )		: :		()	:	_
		()		( )		
		<i>(</i>)		<i>(</i>)	:	
		()		()		
			:			(1)
. /	/		/			(²)
:	/					$\binom{3}{}$
/	/	/	/	/		
	•	/		/		(⁴)
						$\binom{5}{}$
	,				." ":	(⁶)
:	/					(')
		/	•••			

```
()
               ()
                                                   ()
                   ()
                                                                                  (2)
/
                                                                                  (3)
                                                                                  (4)
                                                                                  (5)
                                                                                  (<sup>6</sup>)
                 /
```

أ.د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

: " : : : : . : . : : : : : .() ":

. (1)

```
.()"
-
: إِنَّا كُلَّ شَى ءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرِ ()
: :
: مَثَلا مَّا بَعُوضَةَ ()
.()
                                        .()"
  : إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ().
                                                        (1)
                                                         (<sup>6</sup>)
```

أد محمه د العامه دي ه أخضر الأسطار

."() .() .() () .()" () .() (¹) (4) (5) (⁶) (⁷)

.() : ( ) : .()

 $(^{3})$

أ.د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

```
: حَتَّتَى إِذَا جَآءُوهَا ()
                            . /
```

":

().

غَفَرَ لِي رَبِّي ().

.()"

( )"

( )"

(1) (2) (3)

(4)

.()

.()

(5)

(⁶)

(⁷)

.() .()" : ().

(¹)
(²)
(³)

(4)

					.()	•
				:	:	
: ()	":	":	()	ثُ أَخْسَارَ هَ	: " " " يَّ مِ دِ تُحَدِّد	– د م
.()" : ":	·	( )" "		()	, , ,	- -
			.()"	":		
				:	:	
":		:				_
п	П		: .	u	":	
						(¹) (²)
		п		. /	": :	(³) (⁴) (⁵)
			·			(⁶)
				•		(8)

أيد. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

	." " "	.( ) " :				_
	,	п п	:	.()	·	
					: :	
		:			:	
	" : :	пп			":	-
:					."( )	
	и п	· ··· ··· :" ":		:		.()
		÷		:	:	
:	.( )"				:	- "
	.( )					(1)
						(²) (³) (⁴) (⁵)
						(⁴)

:	. :" ":	п	":		_
: "					
		. (	( )	п п	
			:		
	•				
					_
يُتُمُّ (). : فَلَمَّا					
نَجَّلهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ	: فَلَمَّا نَ	صِلُّ ()	كُونِهُم مُّقَتَّك	•	
	": ":			كُون ().	يَشرَ _
	: :	.()			
.()	."		:		
		_			(1)
					$\binom{2}{3}$
			/		( ) (⁴)
			/		(⁵)
				•	( ) (⁷)

. ( ) (²)

.()" : .() .() ()" .() () (1) (²) (⁴) (5) (⁶) (⁷)

. ,

أيد محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

;	
:":	_
.( )"	
: هَلْ مِنْ خَـٰلِقٍ غَـيْـرُ ٱللَّهِ () :	_
	п п
. :	:"
.()	п
": ":	-
( ) ."	
.()	
" " : إِن كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ()	_
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	п.
	•
.()	
.() : : :	_
: يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ () : " "	_
. یود احدیم دو یعمر ۱	
	(1)
. /	(2)
	$(^{3})$
. " ":	(4)
	(5)
. /	(⁶)
•	(⁷)
	(8)

```
.()
- - ": : -
: وَإِن كَانَتْ لَكَبِيَرةً ()
       : وَإِن نَّظُنُّكَ لَمِنَ ٱلْكَندِبِينَ ()
                   ... ... ... ()
                                                 .()
                                     ()
                                                               (1)
                                             . /
                                                                (2)
                                                               (3)
                                                               (<sup>4</sup>)
                                                                (5)
                                                                (<sup>6</sup>)
                                                                (7)
```

(8)

أ د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل

и и	: ": " "		.()		-
: ":	." (."	:)"	•		-
		.()	:		
:	: .()	ı		()	-
.( )"	":	":	·	( )"	-
	رَسُولًا () :"	,			-
		:	.()	" ":	
					(¹) (²)
				" :	(³) (⁴) (⁵)
			. /		(⁶)
					(8)

					•	•
		:				
	:	:				_
		•	() : ":			_
					п	
			.()			
.()				:"	": :	-
				":		-
				П	П	
		.(	)"			
	ш ш,		: " :		: .()	_
	•		.()	п	" "	
						-
					":	
		.()				
		."	: ":			_
	.( )					
						(1)
						$\binom{2}{2}$
						$(^{3})$
						(⁴)
						(⁵) (⁶) (⁷) (⁸)
						(⁶)
						(')
					•	( )

.() .() .() () : .()" () .() (¹) (⁴) (⁶)

(7)

```
.()"
.()
: :
                                                                   .()
          .()"
            : مَن يُضَٰلِلِ ٱللَّهُ فَلَا هَادِى لَهُ ۚ وَيَذَرُهُمْ ()
: : : ).
                                                                     .()
               .()
                                                             .()"
                                                                                        (1)
                                                                                         (<sup>2</sup>)
                                                                                         (<sup>6</sup>)
                                                                                         (7)
                                                                                        (<sup>8</sup>)
```

أيد محمود العامودي وأرخضر الأسطل

```
.()
                                                                                          .()
                                                            : وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَتِبِكَةِ ().
     .()"
(
                                                                                                                                       ( <sup>1</sup>)
( <sup>2</sup>)
( <sup>3</sup>)
                                                                                                                                       (4)
```

```
)
        -(
             )
( )
     (
  -(
    )
        )
            -(
                )
```

أ.د. محمود العامودي وأ. خضر الأسطل